

Nr 68.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till uppehållande av verksamheten vid den vid konsthögskolan anordnade skolan för dekorativ konst; given Stockholms slott den 6 februari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid den vid konsthögskolan anordnade skolan för dekorativ konst anvisa på *extra stat* för år 1921 ett förslagsanslag, högst, å 15,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 februari 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETRÉN,
                   NILSON,
                   LÖFGREN,
                   friherre PALMSTIERNA,
                   THORSSON,
                   HOLMQUIST,
                   OLSSON.

Anslag till
 uppehållande
 av verksam-
 heten vid den
 vid konsthög-
 skolan anord-
 nade skolan
 för dekorativ
 konst.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde följande:

Vid anmälan den 7 januari 1920 av anslagsbehoven under rikssta-
 tens för år 1920 åttonde huvudtitel hemställde jag, att Kungl. Maj:t måtte
 föreslå riksdagen att, i avbidan på proposition angående anslag till up-
 pehållande av verksamheten vid den vid konsthögskolan anordnade skolan
 för dekorativ konst, för ändamålet beräkna på extra stat för år 1921 ett
 förslagsanslag, högst, å 15,000 kronor. Denna min hemställan bifölls av
 Kungl. Maj:t.

Jag anhåller nu att få återkomma till denna fråga.

Inom akademien för de fria konsterna har sedan åtskilliga år frågan
 om den ändamålsenligaste anordningen beträffande undervisningen i de-
 korativ konst stått på dagordningen. Under de sista tre åren har en
 skola för dekorativ konst — den s. k. dekorativa skolan — varit i verk-
 samhet, och hava anslag för densammans uppehållande erhållits dels av

akademiens egna medel, dels ock förmedelst enskilda bidrag. Såväl det osäkra i skolans ekonomiska läge som önskvärdheten att kunna säkerställa densammans vidare utveckling har nu föranlett akademien att underkasta frågan om den dekorativa skolan en grundlig utredning och inför Kungl. Maj:t framlägga av denna utredning föranledda förslag till de åtgärder, vilka synts akademien nödvändiga för uppehållande av nämnda skolas fortsatta verksamhet.

I skrivelse den 11 november 1919 har akademien underställt frågan Kungl. Maj:ts prövning. Inledningsvis giver akademien en kortfattad framställning rörande den dekorativa konstens innebörd och dess förhållande till den statliga konstundervisningen. I detta hänseende heter det i akademiens skrivelse:

Den statliga konstundervisningen i vårt land, vad måleri och skulptur beträffar, har liksom i de flesta kulturländer ända till de senaste åren varit så gott som uteslutande inriktad på vad man plägar kalla stafflikonst till åtskillnad från monumental eller dekorativ konst. Benämningen »stafflikonst», som blott låter hänföra sig till måleriet och dessutom icke anger något gemensamt huvuddrag hos det avsedda konstområdet, utbytes i det följande mot »gallerikonst» eller »utställningskonst», d. v. s. sådana verk, som utan bindande hänsyn till omgivande former koncipierats och utförts uteslutande för deras egen skull, medan dekorativ konst, »anpassad eller dekorerande konst», omfattar sådana konstverk som koncipierats och komponerats i anslutning till en viss plats och till en viss omgivning.

Vilkendera av dessa konstarter, som vore den förnämsta, eller den som konstnärligt, kulturellt eller, om man så vill, etiskt vore för mer och således i första rummet värd statens, d. v. s. hela folkets, omsorg, därom bör ej tvistas. Ty historien, som alltid är en mera lidelsefri och därför säkrare värdeämätare än dagens många röster, har placerat dem jämsides med varandra, tillerkänt dem samma medborgarrätt i det andliga arbetets republik och ärat deras mästare med lika oförgänglig lager. Vem skulle väl vilja uppoffra Rembrandt eller Rubens blott därför, att deras verk företrädesvis ej skapats i anslutning till en given arkitektonisk omgivning?

I den moderna konsten är jämförelsen dock svårare. Avståndet mellan gallerikonsten och den dekorerande konsten har här blivit nästan en klyfta, över vilken blott ett fåtal konstnärer förmå slå en bärande brygga. Och meningarna strida, om vilket som är den senare konstartens innersta och betingande princip. Varför? — Emedan den dekorerande monumentala konsten blivit en så sällsynt och hart när högtidlig företeelse, att man känt sig manad att för dess rätta värdesättning och inplacering i nutidens allmänna kulturliv anlägga nya och särskilda synpunkter.

I mycket har otvivelaktigt här den hävdvunna konstundervisningen skulden.

I äldre tider skedde konstnärens utbildning i mästarens ateljé, där den unge adepten sattes i nära beröring med uppgifter av alla slag. De stora mästarna inskränkte sig ju i allmänhet icke blott till något särskilt fack utan odlade dem alla, allt eftersom uppgiften, given eller självald, krävde. Ofta behärskade de samtliga de bildande systerkonsterna, arkitektur, måleri, skulptur, och det fanns en tid under konstens mest lysande skeden, då detta ansågs som det enda riktiga, som det nog också

är. Därtill erhöj den unge adepten i dessa mästerverkstäder en ingående kunskap om materialet, ej blott om handgreppen för dess brukande.

I den strävan efter centralisation, som kännetecknar västerlandets kultur, skedde det naturligt nog, att staten trädde in som övertagare även av undervisningen i konst.

Olyckligtvis inträffade detta vid en tidpunkt, då stora politiska och sociala omvälvningar stodo för dörren, och den ännu oerfarna akademiska undervisningen fick knappast tid att i det yrvakna samhället, som hade så många problem att lösa, till fullo fatta sin uppgift. Ungefär samtidigt begynna de stora periodiska konstutställningarna, som, hur mycket gott de än verkat i form av ivrigare tävlan bland konstnärerna och ökat intresse hos publiken, dock medförde den mindre lyckliga konsekvensen, att intresset för galleri- eller utställningskonsten avgjort sköts i förgrunden på bekostnad av den dekorerande. Slutligen börjar också industrien att då utvecklas efter förut okända linjer. Den ingående kannedomen om och aktningen för materialet, som var ett av den tidigare konstens särmärken, föll i glömska, ty industrien åtog sig så småningom tillhandahållandet av snart sagt allt för konstnärens verksamhet behövt utom konstverkets själ. Nåväl, invänder någon, betyder då detta egentligen så mycket? Ha vi blivit fattigare på konst för det? Översvämmas ej utställningarna av konstverk? Diskuteras ej konstens problem nästan lika allmänt och med samma iver som sociala och politiska, och sadet det ej nyss, att utställningskonsten var lika god som någon annan?

Låtom oss då gå i ordning med frågorna. Vad är konst? En konstnär har sagt: konst är liv. Men vad är icke liv i den värld, som innesluter oss eller som vi innesluta? Konsten är liv, men en särskild form av liv, ett människoandens språk, som ej kan uttömmande översättas till det talade men som trots sin individualitet är så universellt, att det oberoende av språkliga, geografiska, ja, själva tidens gränser snart sagt, utan vidare fattas av en var, vad tungomål han än talar. Det är således ett livsbehov för mänskligheten, liksom det varit det allt ifrån grottemannens skildrier i väggen av hans boplats.

Är nu galleri- eller utställningskonsten ett instrument nog rikt och kraftigt för denna människosjälels röst? Den kunde vara det, men den är det icke. Visserligen översvämmas otaliga utställningar av otaliga verk, men huru många av dem äro konstverk? I hur många av dem förnimma vi just den stämma, som går från själ till själ? Hur många äro ej blott och bart mer eller mindre skickliga tekniska prestationer och hur många ej endast teoretiska problem? Den trånga ramen har esomoftast förträngt anden, och det själens heta rop av fröjd och smärta, som ett konstverk skall vara, har där blivit ett skri för sensationens skull, kanske med mycket av en »riktnings» eller förkunnelses fanatism men med föga av det, som heter tro, hjärtevärme och kärlek till allt levande.

Den dekorerande monumentala konstens atmosfär är en annan, strängare och mera ansvarsfylld. Utställningarnas jagande konkurrens har här intet rum. Vad hon fordrar är kraft, skönhet och behärskning. Verket danas för att bestå mitt i samhällets liv i omedelbar kontakt med alla dess lagar, ej för att några utställningsdagar lysa och sedan försvinna i dunklet. Det är till i och med det rum, där det skapas, vare sig rummet är begränsat av tak och väggar eller av himmel, grönska eller byggnadsverk. Vad är naturligare än att konstnärens syn inför den större och rikare uppgiften fördjupas och förädlas, att instrumentet självt lockar honom att anslå just de tonföljder, som i hans själ susa och väcka genklang.

Det är visserligen ett misstag att tro, att den dekorerande konsten ensam kan

utlösa allt, men det är nästan farligare att tro, att gallerikonsten allena är nog. Utan sin allvarligare syster har hon allt för lätt att glömma, att friheten är något annat än en ansvarslös lek, och att hon, själv ett andens utflöde, besitter en ödesdiger andens makt på gott och ont. Och det är därför, som det för konsten och för det allmänna kulturlivet är ett livsbehov, att den dekoreraende konsten i samhället beredes den plats och den vård, som tillkomma dem.

De senare åren ha visat, att man efter hundra års glömska och på sätt och vis arbete på måfå kommit underfund med, att man stigit på sidan av vägen och att man vandrar mot mål, som i längden visa sig bedrägliga. Överallt har ropet på den monumentala konsten blivit allt starkare, strävandena att återknyta konstskapandet med intim förståelse för rummets krav och med en riktig kännedom om materialets egenskaper, dess prestationsförmåga och formande kraft för konstverket självt ha blivit allt intensivare. Och man har här och var redan tagit steget fullt ut för att nå dessa mål.

Akademien erinrar i fortsättningen hurusom i det förslag, som av akademien framlades år 1907 och som blev grundläggande för akademiens nu gällande stat av år 1908, akademien upptagit inrättande av en lärarbefattning i dekorativ konst. I avseende härå hade akademien i sin skrivelse den 10 augusti 1907 anfört, bland annat, följande:

I vår tid, då en strävan till dekorativ konst gjorde sig så kraftigt gällande och då så många tillfällen erbjödo sig för konstnären att få skapa — måleriskt och plastiskt — i samband men de stora arkitekturuppgifter, som nu förelåge eller i framtiden väntades komma till stånd, vore det för en konsthögskola av vikt att kunna göra konstadepterna bättre rustade för ett lyckligt lösande av dylika uppgifter, som skulle möta dem efter slutade skolstudier. Detta hade dittills icke kunnat ske, och följden hade blivit, att ett fruktbärande samarbete mellan vår tids arkitekter, målare och skulptörer i regel icke kunnat komma till stånd, vilket arkitekterna också mången gång beklagat.

För att åtminstone till någon del avhjälpa nämnda brist hade akademien föreslagit inrättande av en lärarplats i dekorativ konst vid konsthögskolan, och hade för detta ändamål förordats ett arvode av 2,000 kronor att upptagas å akademiens ordinarie stat. Akademiens förslag i förevarande avseende upptogs av Kungl. Maj:t i den framställning, som gjordes till 1908 års riksdag, och blev av riksdagen godkänt.

Enligt de för konsthögskolan gällande stadgar av den 13 juni 1908 skall undervisning i dekorativ konst meddelas av läraren i ämnet 3 timmar i veckan under tiden den 1 oktober—1 maj.

I avseende å sålunda vidtagna åtgärder anför akademien vidare i sin skrivelse den 11 november 1919 följande:

Under den praktiska tillämpningen visade det sig genast, att den för ämnet anslagna studietiden var allt för ringa. Undervisningen och övningarna måste utsträckas till snart sagt all den tid, eleven hade övrig från andra lektioner, och de tre timmarna i veckan växte med nödvändighet till mångdubbla antalet med jämsidigt ökat

anspråk ej blott på lärarens tid och förmåga utan även på elevens möjlighet att deltaga i och tillgodogöra sig högskolans utbildningstillfällen. Det gällde nämligen för eleven att förutom de obligatoriska läroämnena även finna tid och kraft att ägna sig åt den dekorativa skolans uppgifter. Detta tillstånd är formellt ännu regel.

Ohållbarheten i detta sakens läge blev så småningom allt för uppenbar, för att ej en förbättring skulle sökas.

Akademien redogör därefter för de åtgärder, som akademien vidtagit för den dekorativa skolan:

När så akademien ledamot, arkitekten C. Westman i en skrivelse av den 3 mars 1916 hemställt, att akademien ville taga i övervägande möjligheten av den dekorativa skolans utvidgande till omfattande av undervisning även i dekorativ skulptur, beslöt akademien, som redan länge insett nödvändigheten härav, tillsätta en kommitté för att utarbeta förslag till en tidsenligare utveckling av undervisningen i dekorativ konst. Till ledamöter i denna kommitté utsågos, utom förslagsställaren arkitekten Westman, ledamöterna av akademien, direktören för konsthögskolan, professor J. T. Lundberg, professorerna vid samma högskola G. S. U. Kallstenius, G. O. Hjortzberg och Ch. A. T. Lindholm samt professorn i husbyggnadslära vid tekniska högskolan L. I. Wahlman. På dess förslag och för att vinna möjlighet att med stöd av insamlat material experimentera sig fram till erfarenhet om huru undervisningen i de tre konstarternas — arkitektur, skulptur och målning — samarbete skulle ordnas förmedelst föreläsningar, utförande av dekorativa uppgifter i skiss samt utförande av arbeten i äkta material, ställde akademien medel till förfogande för skolans behov under höstterminen 1916 och begärde hos Kungl. Maj:t ett anslag av 2,000 kronor för år 1917, vilket beviljades.

Ehuru begäran om liknande anslag för år 1918 av riksdagen avlogs, har dock undervisningen fortgått med hjälp dels av vissa till akademiens disposition stående medel (anslagsposten: extra biträden vid konsthögskolan), dels genom intresserade personers ekonomiska stöd och framför allt genom välvilligt och intresserat tillmötesgående från de anlitade lärarna.

Undervisningen i dekorativ konst har, efter vad akademien meddelar, sedan år 1916 varit ordnad på följande sätt:

Skolan har föreståtts av en arkitekt. Vid hans sida hava stått en lärare i dekorativt måleri och en lärare i dekorativ skulptur. Dessutom hava speciallärare inkallats. Eleverna hava, i den mån det varit görligt, efter behov tillåtna från vissa av högskolans övriga lektioner. Skolans övningar hava omfattat även studier i äkta material, d. v. s. utförande av delar av elevens dekorationsprojekt i det avsedda materialet: fresco eller annat muralt måleri samt huggning av naturligt sten, träskulptur etc.

Akademien framhåller vidare, huru som den erfarenhet, som hittills vunnits, med all önskvärd tydlighet givit vid handen, att en omläggning av undervisningen i dekorativ konst är nödvändig.

Den grundprincip, som för de förutnämnda av akademien utsedda kommitterade varit den vägledande, är, att denna undervisning ordnas som en självständig linje med särskilda lärare, där genast från elevens inträde han danas för sin blivande verksam-

het, och som endast i vissa för all konstnärlig utbildning grundläggande studieämnen är gemensam med konsthögskolans undervisningsplan i övrigt.

Konsthögskolans byggnadsskola utgör ett fullständigande av rikets andra högre skolor för husbyggnadskonst och syftar till att rent konstnärligt allsidigt utbilda från dessa kommande särskilt begåvade elever. På samma sätt skall den dekorativa skolan å sin sida utgöra en fullständigande fortbildningsanstalt med rent konstnärliga mål för högre begåvade elever från konstindustriella skolor. Då det emellertid knappt kan tänkas, att endast elever från högre konstindustriella skolor skulle mottagas i den nu föreslagna dekorativa skolan och det utan tvivel vore önskvärt att direkt, utan detta mellanled, kunna mottaga särskilt begåvade sökande, anser akademien i likhet med kommitterade, att kompetensvillkoren för inträde vid skolan böra formuleras med hänsyn härtill. Huvudvikten bör läggas på den sökandes konstnärliga begåvning. Att hans större eller mindre skolning att ge uttryck åt denna begåvning även skall inverka på det prövande lärarrådets omdöme om hans lämplighet för skolan torde vara självklart.

Med utgångspunkt från det nyss anförda och med anslutning i allt huvudsakligt till vad bemälda kommitterade med instämmande från lärarrådet föreslagit angiver akademien härefter grunddragen för ett lämpligt ordnande av undervisningen i dekorativ konst:

Denna undervisning bör omfatta dels teoretiska ämnen: dekorativa konstens historia (stillära), arkitektonisk formlära, materialkännedom, perspektivlära, anatomi; dels praktiska ämnen: rit- och uppmättningsövningar, figurteckning, kompositionsövningar (skissövningar), utarbetande av årsprogram, övningar i materialbehandling.

Av dessa ämnen torde perspektivlära, anatomi och figurteckning kunna undervisas gemensamt med konsthögskolans övriga elever, och ingen ändring i dessa ämnens omfattning behöves annat än för perspektivläran, där en påbyggnad på nuvarande kurs torde bli behövlig. Undervisningen i den dekorativa skolan, som måste fördelas på tre årskurser, tänkes ordnad sålunda, att i varje årskurs meddelas undervisning i arkitektur, målning och skulptur, men detta är icke att fatta så, att vart och ett av dessa områden skall odlas av särskilda grupper av elever eller med andra ord arkitektur för arkitekter, målning för målare o. s. v. Skolans elever tänkas utgöras av målare och bildhuggare. Deltager arkitekt som elev i undervisningen, kommer han således att deltaga som målare eller bildhuggare. Undervisningen måste tänkas i hög grad individuell och i varje fall avpassad efter elevens personliga läggning. Undervisningsprogrammet för denna skola torde därför icke böra fattas som ett strängt schema utan som en ram, inom vilken största möjliga frihet i tillämpningen måste lämnas åt lärarens omdöme. Man har till och med tänkt sig, att eleven såsom medhjälpare skulle kunna biträda läraren vid utförandet av dekorativa uppgifter.

Undervisning i dekorativ konst vid en konsthögskola måste avse den högsta formen av dekorativ konst, d. v. s. sådan densamma gestaltar sig, då de tre olika konstarterna arkitektur, måleri och skulptur samarbeta för ernående av högre och högsta grad av monumentalitet. Eftersom arkitekturen är den primära och den av de tre konsterna, som i fråga om dylik dekorativ konst i allmänhet är den sammanhållande, den tongivande i det gemensamma arbetet, är det nödvändigt, att målare och skulptörer erhålla nödig kunskap och övning i det arkitektoniska formspråket. Men arkitektur avser ej blott danande av rum, som omslutes av väggar och tak, utan även rummet i det fria — torget, gatan, parken. Undervisningen i arkitektur skall sålunda

bibringa eleven en uppfattning av rummet i dess vidsträcktaste betydelse. En av de svåraste bristerna, som vidlått den tidigare undervisningen i dekorativ konst, har just varit, att denna fordran icke varit tillgodosedd. Eleven var i de flesta fall fullkomligt okunnig till och med i de vanligaste arkitektoniska former och anordningar och har i följd därav även haft svårt att finna sig till rätta.

När det gäller undervisning i dekorativ målning eller skulptur kan icke nog betonas nödvändigheten av att eleven ständigt, redan vid konceptionen av sitt verk, refererar till materialet som ett aktivt led i konstverkets daning. Materialövningar böra därför ingå redan i första årskursen. Eleven skall från början lära sig inse, att det till synes döda stoff, han skall forma till konstverk, redan i sig självt äger en inneboende formgivande kraft, vars lagar man ej får överskrida, men som, rätt iakttagna, förlåna verket nya och säregna skönhetsvärden.

Då det torde möta stora svårigheter att upprätta försöksverkstäder för alla förekommande uppgifter, har man tänkt sig som ett viktigt led i denna del av undervisningen, gemensamt för de två sista årskurserna, besök å verkstäder, i sammanhang med sådana ämnen, där kännedom om det tekniska förfaringssättet på verkstaden är en nödvändig betingelse ej blott ur kunighetens synpunkt utan, och detta än mera, som villkor för konstverkets uppbyggande och karaktäristiska daning, såsom förutom glasmålning och keramik även metallgjutning och annan metallbehandling.

Studiet av naturen intar givetvis vid undervisningen i en skola för dekorativ konst samma centrala plats som i undervisningen i målar- och bildhuggarskolorna. Ty hur åsikterna om konst än skifta, naturen är dock der flödande källa, varur konstnären rikast och sundast hämtar impulsen för sin gärning, den må nu vara bunden av stil eller icke. Naturstudierna skola i första rummet utgöras av studier efter levande modell. Men alldenstund den dekorativa konsten ej endast är figural, måste tillfälle beredas för studium även av andra naturens former: växter, djur, landskap. Eleven skall sålunda bibringas en träning i studiet ej blott av människokroppen utan ock av en mångfald av andra naturens former. Darvid skall han även bibringas ännu en viktig färdighet, nämligen förståelse för huru han genom stilisering skall för sitt syftemål betjäna sig av den levande förebilden, något som i de övriga skolorna mindre är föremål för uppmärksamhet.

I undervisningsplanen måste vidare ingå övningsuppgifter i form av skisser och i form av utarbetningar under årets lopp enligt mera omfattande program, i vilka eleven i konstnärlig gärning omsätter bibringad kunskap och färdighet: dels under lärarens förberedande ledning såsom i de periodiskt återkommande skissuppgifterna, dels som i årsprogrammen mera självständigt. Liknande tillämpande studier förekomma numera endast i arkitekturskolan, sedan akademien upphört att utsätta prisämnen i målar- och bildhuggarskolorna.

Då undervisningen bör sträva därefter, att eleven så mycket som möjligt sättes i beröring med verkliga, ej blott för övnings skull diktade uppgifter, bör, så ofta så kan ske, skissuppgiften givas med tanke på att den av eleven skall kunna förverkligas och utföras på avsedd plats. Härigenom utvecklas hans sinne ej blott för materialets utan — och detta är en erfarenhet som ej kan på annat sätt vinnas — även för rummets — det slutna eller fria rummets — krav. Därtill förvärvar han en för hans framtida kall betydelsefull vana att på egen hand ordna och verkställa, eventuellt även leda ett arbete, för den händelse att uppgiftens utförande kräver medhjälpare. Elevens närmande till de verkliga, praktiska uppgifterna kan nämligen ske på ett sätt, som i vår nutida konstundervisning visserligen icke så mycket brukas, men som för-

dom ju var regel, nämligen förmedelst elevens närmande till läraren såom hans medhjälpare. Det är också akademiens åsikt, att denna viktiga form av konstnärlig undervisning må kunna tillämpas inom den dekorativa skolan.

I och med inträdet i tredje årskursen anses eleven mogen för mera självständig verksamhet. Hans arbete skall därför här inriktas på årsprogrammet.

Årsprogrammet, som gives i början av tredje årskursen, avser, som redan av namnet framgår, mera omfattande uppgifter. Det bör företrädesvis givas i anslutning till redan befintliga byggnadsverk, som vänta på dekorativ utsmyckning, och kan väl endast i undantagsfall tänkas komma till direkt utförande. Det bör omfatta fullständiga skisser, delar av utsmyckningen i full skala samt brottstycken utförda i det verkliga materialet.

Med frånräknande av de ovan angivna tre ämnena: perspektivlära, anatomi och figurteckning, behöver undervisningsprogrammet för den dekorativa skolan sålunda endast omfatta ämnena: arkitektur, målning och modellering. Vart och ett av dessa ämnen måste företrädas av en lärare, vilken icke samtidigt kan undervisa i någon av de andra skolorna, dels emedan hans naturliga anlag måste ligga speciellt åt det dekorativa i konsten, dels emedan hans tid torde bliva fullt upptagen av undervisningen i den nya skolan.

Akademien meddelar härefter ett av ovannämnda kommitterade och lärarrådet framlagt förslag till undervisningsplan för den dekorativa skolan, vilket förslag är av följande lydelse:

I. *Arkitektur.*

Första årskursen.

Elementär kurs i husbyggnadslära, materialkännedom och arkitektonisk formlära med en föreläsning varje vecka.

Rit- och uppmättningsövningar: under september 17 timmar i veckan; under övriga månader 5 timmar i veckan.

Andra årskursen.

Fortsatt kurs i arkitektonisk formlära med en föreläsning varje vecka samt skissuppgifter.

Stilhistoria, gemensamt med tredje årskursen, med en föreläsning varje vecka.

Tredje årskursen.

Stilhistoria, gemensamt med andra årskursen, med en föreläsning varje vecka.

Skissuppgifter i arkitektonisk formlära tillsammans med andra årskursen.

II. *Målning.*

Första årskursen.

Naturstudier minst 12 timmar i veckan.

Studier i gammal konst.

Figurteckning tillsammans med högskolans övriga teckningsskolor.

Övningar i materialbehandling i anslutning till lämnade uppgifter.

Perspektivlära, beskrivande geometri och anatomi tillsammans med högskolans övriga undervisning i dessa ämnen.

Andra årskursen.

Naturstudier minst 12 timmar i veckan.

Studier i gammal konst.

Figurteckning tillsammans med högskolans övriga teckningsskolor.

Skissuppgifter. Förberedas med föredrag eller demonstration av läraren i dekorativ målning eventuellt i samband med besök i verkstäder.

Perspektivlära och anatomi tillsammans med högskolans övriga undervisning i dessa ämnen.

Tredje årskursen.

Naturstudier minst 12 timmar i veckan under september.

Årsprogram: fullständigt förslag och kartong därtill samt provstycke i slutligt material.

III. Skulptur.

Första årskursen.

Naturstudier minst 12 timmar i veckan.

Studier i gammal konst.

Figurteckning tillsammans med högskolans övriga teckningsskolor.

Övningar i materialbehandling i anslutning till lämnade uppgifter.

Perspektivlära, beskrivande geometri och anatomi tillsammans med högskolans övriga undervisning i dessa ämnen.

Andra årskursen.

Naturstudier minst 12 timmar i veckan.

Studier i gammal konst.

Figurteckning tillsammans med högskolans övriga teckningsskolor.

Skissuppgifter. Förberedas med föredrag eller demonstration av läraren i dekorativ skulptur, eventuellt i samband med besök i verkstäder.

Perspektivlära och anatomi tillsammans med högskolans övriga undervisning i dessa ämnen.

Tredje årskursen.

Naturstudier minst 12 timmar i veckan under september.

Årsprogram. Fullständigt förslag och detalj i avsett material, om så kan ordnas.

För elever, som genomgått 2:a årskursen, anordnas studieresor, som böra ske under lärares ledning och utsträckas till minst 14 dagar.

I anslutning härtill meddelar akademien vidare vissa önskemål och förslag, vilka beträffande den dekorativa konstundervisningen framlagts av bemälda kommitterade samt av lärarkollegiet:

I samband med undervisningsplanen framhålles vidare önskvärdheten av att kunna anordna periodiska kurser och tillfälliga föredrag i ämnen, som kunna, tänkas ligga inom skolans verksamhetsområde, t. ex. symbolik, mytologi och vissa andra delar av folklivsforskningen. Kommitterade och lärarråd betona vidare, att tillgång till modell bör lämnas eleven i den utsträckning detta är nödvändigt för skolarbetet och att

detta modellstudium bör ske under lärarens ledning. Slutligen bör för skolans behov bildas ett handbibliotek, som under hela arbetstiden är tillgängligt.

Enligt nu gällande stadgar för konsthögskolan av den 13 juni 1908 § 35 föreskrives, »att läroåret, som fördelas på två terminer, nämligen höstterminen och vårterminen, börjar den 1 oktober och fortgår till den 1 juni med ferier från och med den 20 december till och med den 6 januari samt under en vecka räknat från torsdagen före påsk. Undervisning i friluftsmålning meddelas även under september månad.»

Vid den slutliga behandlingen av den ovan anförda studieplanen har det visat sig, att de olika undervisningsämnena tillsammans fordra betydligt mera tid än som kan ernås med början av arbetsåret den 1 oktober. Kommitterade och lärarråd ha va därför nödgats för dekorativa skolan föreslå arbetsårets början till den 10 september. Härigenom har för arkitekturundervisningen och för naturstudier vunnits avsevärd tid, vilken under de följande månaderna med deras större antal läroämnen kommer väl till godo. Olägenheterna av denna framflyttning av terminen för denna del av högskolan torde ej vara större, än att de till fullo uppvägas av de vunna fördelarna. Detta så mycket mindre som kommitterade ansett, att efter den dekorativa skolans fulldanande och därmed följande ökat arbete för lärarrådet, detta lämpligare för framtiden bör arbeta sektionvis. Det är således huvudsakligen endast lärarrådets sektion för dekorativ konst och direktören, som beröras av terminens framflyttning.

Lärarrådet föreslår, att för upprätthållande av den sålunda angivna undervisningen i arkitektur, målning och modellering måtte upprättas tre professorer med en lön för professorn i arkitektur av 7,500 kronor, för professorerna i målning och modellering vardera 6,400 kronor samt att för extra biträden, specialföreläsningar m. m. måtte anslås 3,000 kronor.

I sitt förslag upptaga kommitterade även frågan om inrättandet vid konsthögskolan av en tidsenlig undervisning i färgkemi och materiallära för målare. Redan i mars 1908 väcktes inom akademien förslag i sådan syfte, och inrymdes i den nu gällande staten för konsthögskolan möjlighet att genom tillkallad specialist kunna ordna någon serie föreläsningar i ämnet.

En undervisning i detta ämne behöver emellertid, för att därmed avsett ändamål skall kunna vinnas, ordnas permanent och läraren ha till sitt förfogande ett laboratorium.

Behovet av denna undervisning kommer säkerligen att bli ännu mera kännbart, sedan en ordnad undervisning i dekorativ målning kommit till stånd, då de olika tekniska förfaringssätten nödvändiggöra ökad insikt om materialiernas sammansättning och natur.

Liknande undervisning har mångenstädes redan inrättats i samband med konstskolor. Så t. ex. i Berlin, där konsthögskolan äger ett fullständigt laboratorium, i München, där sedan flera år är upprättad en försöks- och upplysningsanstalt för måleriets teknik, och i Köpenhamn, där det existerar en »statens kurs i kemi och materiallära för målare», från vilkens verksamhet föreligger — år 1910 — en lärobok i ämnet, som i omfattning, klarhet och vederhäftighet torde vara den förnämsta, som existerar.

Konstnärens ställning, säger lärarrådet, till det för konstverkens frambringande använda materialet är i vår tid en helt annan än fordom. Tack vare vetenskapens, framför allt kemiens, utveckling och den nutida industriens förmåga att tillgodogöra sig dessa resultat, erbjödes målaren en serie färger, om vilka forntiden icke hade en

aning. Men detta rika material förstår konstnären i regel icke att bedöma. Han inskränker sig visserligen i allmänhet till användningen av ett såsom pålitligt ansett urval, men det oaktat utsättes han allt för ofta för misräkningar, ödesdigra för konstverkets bestånd, ty ej ens om detta begränsade urval äger han annat än yttlig kännedom. Han dömer i regel efter yttre kännetecken, ej minst efter varans etikett. Och lika bristfällig är hans kunskap beträffande målningsgrund, målningsätt, oljor, fennissor, olika slag av bindämnena etc. etc. Överhuvud taget måste han nästan alltid lämna obesvarade de frågor rörande tekniska företeelser, som oupphörligt möta honom under hans verksamhet.

Och denna konstnärrens hjälplöshet har haft en annan följd, som förvärrar det onda: fabrikanter har blivit mindre nogräknad i avseende på de materialier, varmed han försör konstnären.

På så sätt ha en mängd värdefulla konstverk gått och gå alltjämt en snabb förstörelse till mötes — något som en vandring genom ett museum lätt nog bekräftar. Det är därför av största vikt, att en lärarplats i materialkännedom (»färgkemi») inrättas vid konsthögskolan. Endast på så sätt kan för vårt lands vidkommande en förbättring i ovan berörda förhållande inträda. Och endast på denna väg är det tänkbart att genom metodiska iakttagelser och studium under längre tid av konstnärrens material vinna en betryggande och för det praktiska livet slutgiltig och fruktbar insikt i konstens tekniska problem.

För egen del yttrar akademien följande om de av kommitterade och lärarrådet framlagda förslagen beträffande dekorativa skolans omorganisation och arbetssätt:

Akademien, som till fullo delar denna av kommitterade och lärarrådet sålunda uttalade åsikt om nödvändigheten av att vid konsthögskolan snarast möjligt måtte upprättas en tidsenlig undervisning i färgkemi och materiallära för målare, måste emellertid, då ingen lokal finnes för inrättande av färglaboratorium, föreslå, att denna undervisning tills vidare begränsas till föredrag på skolan och besök i museer och samlingar, där studiematerial finnes, och inordna den under titeln: extra biträden i dekorativa skolan, vilken rubrik även omfattar symbolik, mytologi, specialföreläsningar i glasmålning, keramik, metallkonst m. m., för vilket nedan beräknats ett anslag av 3,000 kronor.

På sätt kommitterade och lärarrådet enligt ovan anförda undervisningsprogram tänkt sig skolans omorganisation och arbetssätt, torde undervisningen även i övriga ämnen ej kunna i hela sin utsträckning med framgång bedrivas, utan att rymliga och för de olika ämnena anpassade lokaler ställas till lärarnas föfogande. Helst borde dessa lokaler befinna sig inom samma byggnad som konsthögskolans övriga skolor d. v. s. akademiens hus eller i dess omedelbara närhet.

Den nu pågående undervisningen i dekorativ konst är förlagd till lokaler dels i akademiens hus, där akademien för ändamålet upplåtit sin högtidssal, dels i f. d. geologiska byråns lokaler, Sergelgatan 1, där utrymme beretts för undervisningen i skulptur. Såväl på det ena som andra stället äro lokalerna otillräckliga och olämpliga. Undervisningen lider av att lokalerna äro belägna i olika delar av staden.

Bottenvåningen i akademiens hus är för närvarande till större delen uthyrd, dels till affärslokaler, dels till generalpoststyrelsen, som disponerar flertalet av lokalerna åt Rödbodtorget till ett avdelningspostkontor. Hyresinkomsten för dessa lokaler uppgår för när-

varande till ett belopp av 28,050 kronor, vilka jämte hyra för en lagerkällare samt eventuell inkomst av akademiens utställningslokaler utgöra huvudparten av de medel, varmed bestridas akademiens löpande utgifter, såsom ränta och amortering av akademiens byggnadslån, byggnadens underhåll, belysning och uppvärmning av de av akademien själv använda lokalerna inom byggnaden, avlöningar m. m. Genom uppsägning från akademiens sida kunna nämnda lokaler i bottenvåningen bli lediga för annat ändamål först den 1 oktober 1922. Akademien har låtit undersöka möjligheterna för ett utnyttjande av dessa lokaler för den dekorativa skolan. En skrivelsen bilagd plan och beskrivning av dispositionen av de olika lokalerna visar, att detta låter sig göra med jämförelsevis små förändringar och utan att beröra vaktmästarbostäderna och de båda affärslokalerna vid Jakobsgatan, för närvarande inbringande en hyra av 1.450 kronor.

Den uppfattning, som hos kommitterade och lärarråd gjort sig gällande beträffande utvecklingen av den dekorativa skolan och undervisningens ordnande, finner akademien, såsom redan av det föregående framgår, visserligen fullt riktig och det uppgjorda förslaget väl anpassat efter behovet. Akademien tillåter sig i detta sammanhang påpeka, hurusom det beslut om upprättande av ett enhetligt system av praktiska ungdomsskolor, som riksdagen den 8 maj 1918 fattat, innebar, med den för lärjungarna i folkskolan obligatoriska fortsättningsskolan som grund, inrättandet av lärlings- och yrkesskolor, tekniska fackskolor och slutligen en statens skola för konsthantverket och konstindustrien samt normalskola för yrkesutbildningen. Denna stigande serie saknar ännu slutstenen: den konstnärliga bildningsskolan, konsthögskolans dekorativa linje, som nu föreslagits att inrättas och som ur skaran av kunskapssökande ungdom skall kunna uttaga och för högre och mera omfattande konstnärliga uppgifter utbilda därtill begåvade unga medborgare. I den av generaldirektören B. J:son Bergqvist sammanfattade redogörelsen för riksdagens beslut heter det bland annat: »Det bör icke bero på en tillfällighet, allra minst på fattigdom, huruvida den unge individen verkligen skall komma i åtnjutande av den utbildning, han behöver för sin blivande gärning i livet. Det bör tillhöra staten och kommunen att såväl genom ekonomiskt understöd som genom lämpliga förpliktande bestämmelser så vitt möjligt sörja för att en var ung individ får tillfälle att erhålla den utbildning, som är nödvändig för hans blivande verksamhet i samhället och i yrket.»

Då akademien icke desto mindre nu anser sig böra för Kungl. Maj:t framlägga ett i vissa avseenden inknappat förslag, sker det av samma anledning som begränsningen tills vidare av ämnet färgkemi, nämligen emedan det under nu rådande förhållanden torde vara omöjligt att anskaffa de för skolans fullständiga utbyggande nödiga lokalerna. De för ändamålet lämpliga lokalerna i akademiens hus bli, som ovan nämnts, lediga först den 1 oktober 1922. De behöva därefter iordningställas för sitt nya ändamål och kunna väl knappast hinna färdigställas på mindre tid än 6 månader. En fullständigt organiserad dekorativ skola skulle tidigast kunna begynna sin verksamhet med höstterminen 1923. Det kan då ifrågasättas att uppskjuta hela frågan om skolans organisation till denna tidpunkt. Akademien har dock, sedan nu alla sakkunniga inom lärarrådet och akademien enats om lämpligaste sättet för ifrågasvarande undervisnings ordnande, ansett sig varken kunna eller vilja längre bära ansvaret för att det nuvarande osäkerhetstillståndet fortfar en enda dag längre än nödigt.

Den nu till största delen genom de olika lärarnas oppoffrande och intresserade arbete upprätthållna undervisningen i dekorativ konst vid statens konsthögskola bör enligt akademiens förmenande tillfullo ersättas av statsverket och behövliga medel an-

visas till anskaffande av nödig undervisningsmateriell, till levande modeller, till studieresor och till anskaffande och årlig komplettering jämte underhåll av ett särskilt handbibliotek för denna skola.

Akademien inskränker sig sålunda för närvarande att anhålla om medel dels till fyllande av dessa sistnämnda behov, dels till avlöning åt tre lärare, en i arkitektur, en i målning och en i modellering, med ungefär samma undervisningsskyldighet som de tre nu arbetande lärarna.

En av dessa lärare, den som härför bäst ägnar sig, bör vara ledare och av akademien utses till skolans föreståndare.

Vad då först beträffar avlöningsmedel, fortsätter akademien, till de tre nu senast angivna lärarna, bliver akademien vid bedömande härav ställd inför frågan, huruvida de anslag, som äro erforderliga för uppehållande av den dekorativa skolans verksamhet, böra redan nu föreslås till uppförande å ordinarie stat, eller huruvida dessa anslag skola äskas att tills vidare utgå å extra stat. Akademien har i det föregående framhållit, att en definitivt organiserad dekorativ skola ej kan på grund av rent yttre betingelser träda i verksamhet förrän med höstterminen 1923. Under de närmaste åren gäller det sålunda att med användande av de lokala resurser, som stå till buds, hjälpa sig fram på det ändamålsenligaste sättet.

Även om behovet av nämnda lärarbefattningar kan sägas vara stadigvarande, anser akademien dock lämpligt att, under detta provisorium och intill dess att undervisningen i sin helhet kan ordnas, samtliga de för uppehållande av skolans verksamhet nödiga medlen upptagas å extra stat.

Akademien yttrar sig därefter om storleken av de anslagsmedel, vilka äro för ändamålet erforderliga, och berör först lärararvodena:

Avlöningen åt de tre lärarna i arkitektur, målning och skulptur bör givetvis beräknas med hänsyn till omfattningen av deras föreslagna tjänstgöring, jämförd med vad i undervisningsskyldighet åligger övriga lärare i motsvarande eller likartade ämnen vid högskolan. Härvid torde då vara att beakta, att professorerna i målning, modellering och teckning, med vilka lärarna i målning och modellering i dekorativa skolan i första hand torde böra jämföras, uppbära en lön av 4,600 kronor mot skyldighet för de förstnämnda att minst två gånger i veckan och vad professor i teckning beträffar tre gånger i veckan på lärorummet genomgå och rätta elevernas arbeten. Lärarna i den dekorativa skolan komma emellertid på grund av det sätt, varpå undervisningen måste bedrivas, att i betydligt vidsträcktare grad än professorerna vid högskolans målar- och bildhuggarskolor tagas i anspråk dels å lärorummet, dels med demonstrationer i verkstäder, museer o. s. v., vartill kommer att höstterminen för den dekorativa skolan är föreslagen att börja tidigare än högskolans undervisning i övrigt. Beträffande läraren i arkitektur torde hans undervisningsskyldighet tills vidare kunna inskränkas till två föreläsningar i veckan jämte ett något mindre antal övningstimmar än i ovan angivna undervisningsprogram uppgives. Med aktgivande härå och i betraktande av svårigheten att med allt för knappt tillmätta arvoden erhålla kompetenta lärarkrafter har akademien ansett sig böra föreslå för var och en av dessa lärare ett

arvode av 5,000 kronor, varvid akademien förutsätter, att de ifrågavarande befattningshavarna komma i åtnjutande av lönetillägg med anledning av dyrtiden enligt samma grunder som lärarna å ordinarie stat.

Till den av lärarna, som utses till skolans föreståndare, torde böra utgå ersättning, utöver de 5,000 kronorna, med ett arvode av 1,000 kronor.

Akademien har förut framhållit, att för den dekorativa skolan en påbyggnad på den nuvarande kursen i perspektivlära torde bliva behöflig. I detta hänseende anför akademien nu följande:

Enligt konsthögskolans stadgar, § 34, skall undervisningen i perspektiv meddelas av läraren i ämnet 2 timmar i veckan under tiden den 1 oktober—1 maj.

Denna undervisning är ettårig. En tvåårig kurs med entimmarslektioner är nämligen alldeles otänkbar i ett ämne, där ritövningarna spela en så stor roll som i perspektivämnet, särskilt då undervisningen måste bedrivas i så hög grad individuellt på grund av elevernas olika bildningsgrad och förkunskaper.

Kommitterade ha nu föreslagit, att den dekorativa skolans målar- och skulptörel elever skola undervisas i perspektivlära i såväl 1:a som 2:a årskursen och att denna undervisning skall meddelas dem tillsammans med konsthögskolans övriga elever.

Detta förslag kan enligt akademiens mening icke genomföras, med mindre än att perspektivkursen göres tvåårig med två veckotimmar per år även för nuvarande målar- och bildhuggarskolarna. Ehuru väl en dylik ökning av studietiden för eleverna över lag är önskvärd, torde någon sådan dock icke böra föreslås med hänsyn till övriga för deras rent konstnärliga utbildning betydelsefullare ämnen. Erfarenheten under de närmast förflutna försöksåren har emellertid visat, att en grundlig och för deras speciella yrkesutbildning särskilt lämpad perspektivkurs bör genomgåas av den dekorativa skolans elever.

En av de principer, efter vilka undervisningen i denna skola hittills bedrivits, har varit, att konstnären vid uppgörandet av förslag till dekorerings av en byggnadsinteriör hela tiden bör ha kännning av rummet och dess arkitektur. I enlighet med denna princip ha eleverna fått utföra perspektiviska skisser till dem förelagda uppgifter. Dessa perspektivskisser ha i allmänhet konstruerats med ledning av arkitektens plan och höjdritningar. Härvid har det ofta visat sig, att eleverna icke haft nog övning i detta slag av perspektivritning för att på egen hand kunna fullfölja sina projekt.

Med den ringa tid, som nu är anslagen åt perspektivämnet, är det naturligtvis omöjligt för eleven att hinna inhämta och tillämpa metoderna för behandling av olikartade arkitektoniska motiv. Läraren å sin sida måste som hittills vid sin undervisning lägga huvudvikten på de för den egentliga måleriska bildframställningen nödvändiga lagarna och metoderna. För genre- och landskapsmålaren har perspektivkunskapen betydelse som korrektiv, då den återigen för arkitekten och dekoratören är behöflig för direkt konstruktion.

På grund av de större fordringarna på en ingående konstruktiv behandling av uppgifterna anser akademien därför, att en särskild perspektivkurs bör anordnas för den dekorativa skolans elever.

Då emellertid en dylik anordning skulle ha till följd, att vissa för den allmänna konstekniska utbildningen viktiga delar av perspektivläran måste inskränkas eller helt uteslutas, vore det utan tvivel bäst, om perspektivstudiet för den dekorativa sko-

lans elever bleve gemensamt med konsthögskolans övriga elever under det första året, och om den dekorativa skolans elever ensamma finge en andra årskurs, där de kunde öva sig med speciella till yrket hörande uppgifter, helst i direkt anslutning till deras skissuppgifter.

Akademien anser sålunda,

att perspektivundervisningen i den dekorativa skolans första årskurs bör bliva gemensam med konsthögskolans övriga undervisning i detta ämne,

att perspektivlära bör ingå som undervisningsämne i den dekorativa skolans andra årskurs med 2 veckotimmar, och

att följaktligen lärarens tjänstgöringstid bör ökas med 2 timmar i veckan.

Detta synes böra medföra, att ersättningen till ifrågavarande lärare fördubblas, och vill akademien föreslå, att till det i staten till en lärare i perspektiv uppförda arvodet å 1,200 kronor beräknas ett belopp av ytterligare 1,200 kronor.

I fråga om övriga kostnader anför akademien följande:

I kommitterades förslag framhålles också behovet av undervisningskurser i vissa speciella ämnen för den dekorativa skolan. Denna undervisning skulle bestridas av fackmän på olika områden. Hit vill akademien sålunda hänföra dels ovannämnda provisoriska undervisning i färgkemi, dels föreläsningar i ämnen såsom symbolik, mytologi och eventuellt andra delar av folklivsforskningen, glasmålning, keramik, metallgjutning m. m. Härför erforderligt anslag beräknar akademien till 3,000 kronor.

Till undervisningsmateriell m. m. för den dekorativa skolan beräknar akademien ett belopp av 3,000 kronor. För undervisning i målning fordras nämligen alla slag av färgstoffer och bindämnen, och för övning av olika slag av målning såsom fresco, secco m. fl. måste väggfalten ersättas med för de olika målningssätten preparerade rabbitsfält i järnramar. För bildhuggarna behövas lera, gips, stuck, järnarmatur, olika slag av stenarter och träslag. Dessutom fordras för föreläsningarna i dekorativa skolan skioptikonbilder. Beloppet, 3,000 kronor, är synnerligen lågt beräknat.

Till levande modeller för den dekorativa skolan, vilka hittills delvis bekostats av privata medel, beräknar akademien, med hänsyn till modellernas stegrade anspråk på ersättning, att det erfordras en summa av 2,500 kronor.

Det är vidare i högsta grad önskvärt, att den dekorativa skolan, liksom redan är fallet med arkitekturskolan, förses med ett handbibliotek, som under hela undervisningstiden är tillgängligt för eleverna. För att kunna börja anordnandet av ett dylikt bibliotek vägar akademien anhålla om ett anslag av 500 kronor.

Studieresor äro för den dekorativa skolans elever lika nödvändiga som för övriga skolor. Under åren 1916, 1917 och 1918 har medelantalet elever utgjort 9, men antalet har successivt ökats och utgör år 1919 18. Med stöd härav torde reseanslaget böra beräknas för 10 lärjungar. Med ett resebidrag av 15 kronor per dag och elev under 14 dagar och av 400 kronor för en lärare kommer man till ett behöfligt belopp av 2,500 kronor.

Akademien sammanfattar till sist de anslagsbehov, som skulle för det närmaste året erfordras för den dekorativa skolan:

Arvoden åt tre lärare, en i målning, en i arkitektur och en i modellering, å 5,000 kronor	15,000 kronor
Ersättning till föreståndaren	1,000 >
Undervisning i perspektivlära	1,200 >

Undervisning i speciella ämnen.....	3,000	kronor
Undervisningsmateriell m. m.	3,000	»
Levande modeller	2,500	»
Handbibliotek	500	»
Studieresor	2,500	»

Summa 28,700 kronor

Ett bifall till akademiens föreliggande förslag medför, att nu i staten uppfört arvode å 2,000 kronor till en lärare i dekorativ konst ej varder för sitt ändamål erforderligt och att följaktligen denna anslagspost besparas statsverket. Den verkliga kostadsökningen blir alltså 26,700 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer akademien, det Kungl. Maj:t tacktes

dels besluta, att en skola för dekorativ konst må inrättas vid konsthögskolan,

dels i proposition föreslå riksdagen att för uppehållande av verksamheten vid denna skola under år 1921 på extra stat för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst, 28,700 kronor.

Den dekorativa konstens betydelse för den allmänna konstutvecklingen torde, såsom konstakademien framhållit, icke hava kommit till vederbörligt uttryck vid anordnandet av den statsunderstödda konstundervisningen. Visserligen har även den dekorativa konsten kommit att ingå i undervisningen. Å konsthögskolans stat finnes nämligen för närvarande uppfört ett arvode å 2,000 kronor till en lärare i dekorativ konst. Det är dock givetvis icke möjligt att med detta ringa belopp kunna tillgodose de allt mer växande kraven på större beaktande av ifrågavarande konststarts intressen i konstundervisningen. Akademien har därför med öppen blick för nödvändigheten att behörigen tillgodose denna gren av undervisningen sedan ett par år tillbaka vidtagit åtgärder för uppehållande av en skola för dekorativ konst. Det är denna skola, som akademien nu önskar få erkänd av statsmakterna och till vars uppehållande bidrag av statsmedel ifrågasättas. Sedan från sakkunnigt håll förslag framlagts angående det lämpligaste sättet för denna undervisnings anordnande, har akademien sagt sig varken kunna eller vilja längre bära ansvaret för att det nuvarande osäkerhetstillståndet fortfar längre än som är nödvändigt.

De bemödanden, som sålunda från akademiens sida gjorts för att uppehålla undervisningen inom en betydelsefull gren av konsthögskolans verksamhetsområden, synas vara värda allt erkännande. Jag anser det också stå i överensstämmelse med hittills vedertagna grundsatser, att då ett undervisningsbehov, som det tillkommer staten att tillgodose, är vederbörligen konstaterat, staten också i den utsträckning, som kan anses skä-

lig, sörjer för att detta behov varder behörigen fyllt. I anslutning härtill, så ock med hänsyn till vad akademien i övrigt andragit, finner jag mig böra tillstyrka ett anslag såsom bidrag till uppehållande av den dekorativa skolan.

Akademien har inskränkt sig att tills vidare för ändamålet äska ett anslag å extra stat. Jag anser denna anordning vara under nuvarande förhållanden lämplig.

För ändamålet föreslår akademien ett belopp av 28,700 kronor, närmare specificerat i akademiens ovanberörda skrivelse. Utan att på något sätt vilja underkänna behovet av de i specifikationen ingående olika posterna eller utpeka någon eller några av dessa såsom mer behöfvlig än övriga, måste jag dock ställa mig tveksam i fråga om slutsummans storlek. Jag anser mig tills vidare allenast böra tillstyrka ett mindre belopp, och detta desto hellre som, enligt vad akademiens skrivelse synes giva vid handen, de lokaler, vilka för närvarande stå till buds för den dekorativa skolan, icke torde medgiva, att undervisningen i dekorativ konst kan under år 1921 på ett tillfredsställande sätt bedrivas i den omfattning, som avses i det av akademien framlagda programmet. Jag har därför stannat vid att tillstyrka, att ett anslag för ändamålet å 15,000 kronor äskas hos 1920 års riksdag.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera, efter vederbörandes hörande, bestämma fördelningen av detta anslag liksom ock att utfärda de närmare interimistiska föreskrifter, vilka kunna finnas av nöden i fråga om den dekorativa skolan.

Jag hemställer alltså, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid den vid konsthögskolan anordnade skolan för dekorativ konst anvisa på *extra stat* för år 1921 ett förslagsanslag, högst, å 15,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle propositionen av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.